R

Rutes per descobrir **Premià de Dalt**

Passejant amb Marià Manent

Concepte: Enric Vila i Roig i Regidoria de Turisme i Promoció de la Vila de Premià de Dalt

AJUNTAMENT
Premià de Dalt

Visit Premià de Dalt!

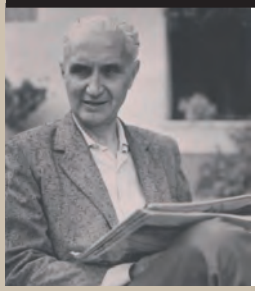

MARIÀ MANENT I CISA
(1898 – 1988)

Poeta, prosista, traductor, crític literari i amb una gran capacitat d'acció cultural, fou un dels escriptors més representatius de la cultura catalana del segle XX.

Coneixia bé Premià de Dalt, atès que la casa pairal del seu pare, "Can Marianet", pertanyia a la seva família des del segle XVII.

Li agradava molt passejar, bon caminador com era, per la nostra vila. Pujava a l'ermita de la Cisa, al turó d'en Pons o a Sant Mateu, muntanya amunt.

Us convidem a descobrir els racons del nostre poble per on, a ell, li agradava passar, per plaer, per curiositat o per anar a saludar un amic.

Seguint aquesta guia, tot llegint o recitant els poemes i els retalls que s'han triat dels seus dietaris, podreu gaudir d'aquests espais estimats pel nostre poeta i escriptor, en un recorregut especialment preparat per poder donar un tomb agradable. Si bé Marià Manent va néixer a Barcelona, repartia les seves estades més habituals i plaents entre Premià de Dalt, Sant Pere, residint a la casa pairal del seu pare, i l'Aleixar, al Mas Segimón, a deu quilòmetres de Reus, propietat del pare de la seva esposa, la Josefina Segimón.

Marià Manent va ser un home molt observador, meticulós i especialment pulcre en les seves descripcions. En un pausat silenci estimava profundament la natura i es meravellava tant mirant una simple herbeta que creixia entre la molsa com admirant el tremp d'una acàcia. Era un home serè, que sabia gaudir del que observava i de la malenconia. Era de caràcter pacífic i conciliador. Agradable de tracte, va ser sempre ben acollit arreu. La seva implicació en la cultura mai no va acabar de ser ben entesa. Dissortadament, a l'època franquista, va patir les conseqüències del seu compromís amb el país. Va ser un home que va viure amb profund sentiment la seva fe cristiana.

Amb la seva esposa Josefina, va poder gaudir dels seus quatre fills, l'Albert, la Roser, la Maria i la Fina ... i dels seus onze nets.

Va tenir una bona relació amb altres poetes, com en Josep Carner, en J.V. Foix, en Josep M. de Segarra, en Carles Riba, en Tomàs Garcés... També, amb Joaquim Folch i Torres.

Va passar la Guerra del 36 amb la seva família a Viladrau, a casa del seu amic i escriptor Jaume Bofill i Ferro. Allà, hi va escriure "El Vel de Maia. Dietari de la Guerra Civil (1936 – 1939)" i, entre d'altres, els poemes "A la meva filla Maria quan tenia un any, en temps de guerra", "Altafulla" i "Tardor a Viladrau", que podeu trobar en aquest recull.

Després de la Guerra Civil va treballar a l'Editorial Juventud, va arribar a ser-ne el director literari. En el decurs dels anys va evolucionar des de la formació noucentista, influït pel mestratge d'Ors i Carner, fins al simbolisme i la poesia pura.

De Marià Manent, podeu observar-ne en aquest recull un contrapunt rural a la Barcelona noucentista de cafès i passejades suburbanes. Ho descriu tot amb especial cura i ofereix un delicat paisatge mediterrani, el de Sant Pere de Premià: les vinyes, les pinedes, les acàcies, les glicines, la llum i les orenetes, l'aroma suspesa en l'aire, la remor de la fonteta de l'hort que l'acompanyava en les nits d'insomni... i, a la finestra, l'alba.

Enric Vila i Roig

Inici

Coordenades:
41.4946642,2.3591531

PUNT DE TROBADA:
PARC FELICIÀ XARRIÉ

Us heu d'imaginar que quan Marià Manent pujava per la carretera que ve des de Premià de Mar, lloc de parada del tren, el que es trobava era un bosc ple de garrofers, pins, arbredes i camps de cultiu al voltant. Avui en dia encara se'n veu algun. Pujava per una carretera de sorra que el conduïa cap a aquest paratge, que li donava la benvinguda al seu estimat Premià. En aquest lloc, hi ha un escrit extret del seu dietari L'aroma d'arç, en el qual explica com era aquest paisatge, què va sentir en el moment de tornar al municipi un cop acabada la Guerra Civil i, fins i tot, en quines condicions es trobava la família.

1939 / 24 DE GENER

Vaig a Premià, amb la Josefina. És la primera vegada que hi anem després de la guerra civil. Pugem per la carretera a peu. Alegria de reveure aquelles carenes d'ondulacions tan dolces, els pins com una gran molsa fosca, els camps verds i argentats! Veig que els boscos es conserven bastant bé: només el de Sant Sebastià i el d'en Costa han estat severament reduïts de brancatge. Els xiprers de can Moles han crescut molt. Hi ha pereres i presseguers florits, llimoners daurats de fruita, ametllers de fulla tendríssima. M'emociona entrar a casa, omplir ampolles de vi vell, passejar per l'hort en la tarda assolellada, neta... Aquest any llogarem la casa. Som pobres, i ens cal treure rendiment del que tenim.

L'aroma d'arç: Dietari dispers (1919-1981)

A LA MEVA FILLA MARIA QUAN TENIA UN ANY, EN TEMPS DE GUERRA

Se'ns acosten al ràfec les branques de l'avet
i, lluny, quin so pregon fa estremir la finestra?
És trista la muntanya al cor del fred,
i és trista aquesta olor de la pobra minestra.

Com la rel, com el fruit en la boira de l'hort,
damunt la sina clara vas nodrint-te, adormida,
i s'assembla al silenci de la mort
aquest tebi silenci de la vida.

Escrit a Viladrau on va passar la Guerra Civil
La ciutat del temps, 1961

LES ACÀCIES SALVATGES

Les acàcies salvatges s'estan vora el camí,
esveltes, amb la vesta molt tènue i florida.
El capvespre de maig exhala un aire fi
i la flor queia, lenta, amb l'aroma esvaïda.

Tal, les dolces amigues, en la pàl·lida llum
d'algun record llunyà, esveltes i lleugeres:
el vent imperceptible fa un vol de cabelleres
i cada ombra diàfana deixa un poc de perfum.

La collita en la boira, 1920

1939 / 5 D'ABRIL

He passat el dia a Premià. Carretera amunt, he trobat la pobra Madroneta, que ha perdut el fill gran a la guerra. Em conta la seva mort. Diu que, en treure's el cinturó amb les bombes de mà, quan ja l'exercit republicà es retirava, va destorçar-lo l'esclat d'una de les seves bombes. "I de l'altre noi – deia- tampoc no en sé res. Ai, com ho faríem si també fos mort?" la veia envellida, en aquell sol amable, davant la verdor dels camps, vora una vinya tot just brostada, guarnida de flamicells pàl·lids, tendríssims. "Ara faig una mica d'herba per distreure'm..."

Pujant, he sentit una olor de mel molt intensa: m'he adonat que, entre els garrofers, hi havia una blancor unida, densa, de flors menudes i oloroses. He furetejat tot el dia per casa, regirant calaixeres; he omplert una ampolla d'aquell vi tant fort i exquisit. Mirava el pati on, vint anys enrere, m'escometien aquelles revirades de passió, que semblaven una flama eterna...Però ara ja és apagada, esvaïda, morta. Hi ha el mateix pati, les mateixes pedres humides, la vaga olor de celler. He dinat sota els tarongers, davant la prunera florida i verda. Piular estrident dels pardals, flauteig de puputs. A la pica, ben neta, cau un rajolí d'aigua.

L'aroma d'arç: Dietari dispers (1919-1981)

PARADA I:
CASA DE CAN MOLAS

1

En aquest cas, la relació que tenia Marià Manent amb aquesta masia, datada el s. XIV - XV, no era pas amb els propietaris, sinó amb el paisatge del jardí. Aquesta masia està bastida en un punt alçat i té una torre de guaita i de defensa, cosa que permet veure i controlar el mar i les terres planeres. Era freqüent trobar una torre d'aquestes característiques per evitar els atacs pirates, ja que permetia donar el toc d'alarma si calia.

Aquesta casa va ser reformada al s. XVIII, fet que li va conferir el seu caràcter actual. Però el que més cridava l'atenció és allò que avui dia no hi és: el jardí. Nombroses glicines omplien l'espai amb el color violaci d'aquelles flors, que enamoraren el poeta Marià Manent. No és d'estranyar, doncs, que dediqués un poema a aquestes glicines que tant l'entusiasmaven.

ELOGI DE LES GLICINES

Com t'emparen les roges boirines,
oh Ciutat encalmada i subtil!

En la calma nocturna d'abril
em coronen raïms de glicines.

D'aquest tronc, tan eixut i retort,
ha florit la collita aromada.

Oh raïms! Si us petjava la Mort,
es farà una donzella gemada.

I només amb el vostre perfum
(com naixia de branques adustes?)

tornaríeu les dalles augustes
com garlandes d'aromes i llum.

He passat sota el bleix de la nit,
sense blau ni musica d'estrelles,

i al meu cor em brunzien abelles,
fent diversa remor de neguit.

I sentia la boira del cel
relliscant al damunt de ma vida.

Melangia: ¿quin guia fidel
m'ha portat a la casa florida?

Tu que vetlles els núvols més clars
i l'acàcia i el bruc de les comes:

¿quina dea menava el meu pas
fins al tàlem d'aquestes aromes?

La collita en la boira, 1920

PARADA 2:
TURÓ D'EN PONS "LA CASETA DELS REIS"

2

En aquest lloc, on es conserva aquesta barraca de vinya d'estil arabesc, que fou en realitat un pavelló particular de caça que contenia una cuina, un lavabo i una pica, s'hi reunien les famílies benestants en l'època d'estiueig per fer berenars o sortides enmig de la natura.

El paisatge era molt diferent del que s'observa avui, ple de pins. El que hi havia sobretot eren camps de vinya i muntanyes pelades, amb roures i alzines al fons.

Marià Manent hi venia sovint amb la família i descrivia, analitzava i estudiava les diverses espècies de plantes que hi trobava. Era un gran coneixedor de la flora i la fauna i li agradava admirar-la. Fruit d'aquesta passió, es percep en el seu dietari com ens la descrivia, amb detallisme sorprenent.

1933 / 28 DE SETEMBRE

Com tants d'altres, el mot "tardor" pot evocar cent imatges diverses: nades les unes al fons de la memòria, sense saber com, reflex boirós, tal vegada, d'alguna vella estampa que contemplàrem de petits, on es veia una vall entre boscos nòrdics i, mirant-se un cérvol mort, un caçador de barba adusta, assegut en una roca molt ben posada, entre la cabana de troncs bruns, guarnits de molsa, i el bell flotó de faigs d'or; o potser la figura, més aviat obesa, d'un personatge mitològic, coronat de pàmpols i raïms; o, encara, la grisor d'un carrer ombrívol, on el vent agita alhora les fulles mortes i l'abric d'una dama (passa tota arraulida, aguantant-se amb la mà esquerra el capell deliciosament antiquat). Però altres vegades les imatges foren dipositades delicadament al fons de la consciència per la mateixa natura, no gens tenyida d'art, i la tardor es destaca aleshores com un compendi de colors, de sons i de flaires on es barregen les tintes dolces dels núvols, el baf humit del conreu, el cant sord de la griva entre els roures.

Les meves imatges de tardor són d'aquestes darreres. Però el mot, tan car als poetes més aviat consirosos, no evoca en mi cap motiu de tristesa rústega: ni aspres combats de vent, ni boira espessa ofegant els boscos, ni fredes ombres encongint cap al tard les cases que fumegen. La tardor és, per mi, un dia net i assolellat de darreries de setembre, l'endemà d'un bon aiguat. Dia de clares llunyanies, d'horitzó precís, quan al meu país els ceps es destaquen sobre el sauló rentat, d'una grisor rosada, i les vores dels pàmpol agafen indistintament un to groc pàl·lid o un color de vi fosc. Si teniu la sort de poder eixir a bona hora, entre les vuit i les nou del matí, veureu damunt la mar una llarga cinta de núvols blancs, que deixen entre ells i l'horitzó una faixa ben blava. El sol els fa resplendir com una molsa gegantina, com els boscos aflotonats d'una mena de paisatge astral, emmarcats d'ombres, compactes. En passar pels camins de les vinyes, l'endemà mateix de l'aiguat, ajupint-vos de tant en tant sota el brancatge d'un garrofer clos com una tenda, observareu que el paisatge té alguna cosa de pur, de virginal, veureu a la sorra humida la intacta petja de la pluja: cent jaços de rius minúsculs sinuosos, finament ramificats, precisos com l'empremta mil·lenària d'una fulla al cor de la pedra.

Esvaint definitivament les darreres calitges, aquella pluja ha decorat el paisatge amb colors dolços, gerds i madurs. Pels marges de les vinyes, o bé al mig del corriol, trobeu unes fines closques de caragols rosats, netíssims, que tenen replecs i penombres de núvol: qui sap de quins marges llunyans, on jeien potser entre l'herbei, invisibles, els ha duts la pluja fresca, agitant la insensible romanalla en un moll paradís, amb l'ímpetu d'un mar efímer. Tot té aquesta qualitat neta, brunyida: els raïms desentelats, les oliveres de tron negre, les pedres del camí. Si alceu el cap veureu, lluir les porcellanes dels fils telefònics amb una blancor més càndida, amb una mena d'alegria vegetal, com flors immòbils. El mar us sembla a estones verd, a estones lleugerament violaci, tot estriat de blau clar. Lleus nuvolets d'un gris flonjo, innocent, circulen constantment sobre el paisatge, i posen lentes taques d'ombra als boscos i a les vinyes.

I si sortiu a la tarda cap a la muntanya, veure, tal vegada, entre el brancatge i les fulles mig cremades d'un cirerer, vora la casa emblanquinada, els penjolls daurats del blat de moro. Però abans ja haureu observat ran del camí alguna branca d'esparraguera amb les minúscules flors grogues, com de cera, ben espaiades entre les fulles punxadisses; i al mig del bosc, que fa una olor humida d'olivarda i de pinassa descomposta, veureu que els cims de les mates de bruc comencen a florir: cada mata com una verda muntanyola empolsinada de neu blanca o lila.

L'aroma d'arç: Dietari dispers (1919 – 1981)

TRÈMULA LLUM, OLOR DE VINYES...

Trèmula llum, olor de vinyes, flabiol
d'un rossinyol ardent, que es lamenta i oblida.
Casta entre els arbres com una verge adormida,
una línia de blats ondula en el pujol.

Pur ocell de la nit, que l'estel esgarrifes
amb l'ànima sonora i plena de lament;
les roses mortes fan com pàl·lides catifes
on es perd, errabunda, la llum del pensament.

Vora el plor d'un estel hi ha el perfum d'una rosa
silenciosa i tímida, sota un cel massa pur.
Et donà més aroma aquest plor de l'atzur,
oh casta melangia de l'ànima reclosa!

I, mentre sobre el pit de cada Primavera
ton plor serà immortal, pur ocell de la nit,
morirà imperceptible el meu plany, esvaït
vora un doll de perfum, oh ma rosa lleugera!

La collita en la boira, 1920

OCTUBRE

Bull el most i la lluna s'aprima
i pels núvols esmola el coltell.

La frescor matinal regalima
aquests dies d'octubre novell.

Jo gustava en la rosa desfeta
la dolçor d'un record (no sé quin),

quan tornà la musica discreta
de l'acàcia que es va alleugerint.

I m'ha dit la subtil Melangia,
que és en mi, tremolosa i fidel:

"Mira, al món, quina gran harmonia:
pins i vinyes i núvols de mel.

Mai no veies la serra tan clara,
ni tan nou el color de la mar:

però et manca la fina alimara
de la Joia que et vetlli la llar."

La collita en la boira, 1920

LA RECTORIA

PARADA 3:
L'ESGLÉSIA I LA RECTORIA

3

Marià Manent era una persona molt creient, molt espiritual i practicant. És per això que cal donar molta importància a l'església, perquè explica molt bé la seva manera de pensar i de viure. També s'ha de parlar de la repercussió històrica que va tenir aquesta. Els primers documents que en parlen daten de l'any 966, és a partir de la parròquia de Sant Pere de Primiliano que es forma el nucli i la població de Premià. Així mateix és significatiu l'edifici que hi ha davant de l'església, la rectoria. D'aquest edifici es pot dir que va ser el primer ajuntament que hi va haver a Premià, ja que, en l'època medieval, el batlle i els consellers es reunien o bé a la sortida de l'església o bé en els edificis parroquials, com és aquest cas

A UNA ORENETA QUE EM DESVETLLÀ A TRENC D'ALBA

¿Què saps, dolça amiga de seda,
quan l'alba es comença a daurar,
què saps de l'ombrívola cleda,
del meu insomni humà?

El liquen, humit d'ombra blava,
ja es deu aclarir vora el niu:
però ta cançó m'allunyava
la Son — ocell esquiu.

No saps la inquieta palpebra,

ni el front al coixí massa ardent,
ni el llit ennegrit de tenebra,
tu, entre l'alba í el vent.

L'ombra i altres poemes, 1931

MYSTERIUM FIDEI

I · Has vingut del matí

Has vingut de matí, quan s'inclinava
el lligabosc florit a ran del mur.
Capella endins, quina mirada blava
m'ha donat el cel pur!

M'he ajupit com l'antiga
pols de Cafarnaüm, pel seu camí;
he tremolat com l'herba i com l'espiga
al vent d'aquella túnica de lli.

II · Una noia combrega

Feu-me un vestit de roses i de neu
i llueixi tumbagues.
Tu véns, però t'amagues
com en un núvol lleu.

Poseu-me satalies
Al front i flor d'acàcia, que s'estremia al branc.
Tu véns, i t'escondies
Com en un núvol blanc.

A la Fina, el dia de la seva Primera Comunió
La ciutat del temps, 1961

Segueix la ruta Passejant amb Marià Manent

AJUNTAMENT
Premià de Dalt
Turisme i Promoció de la Vila

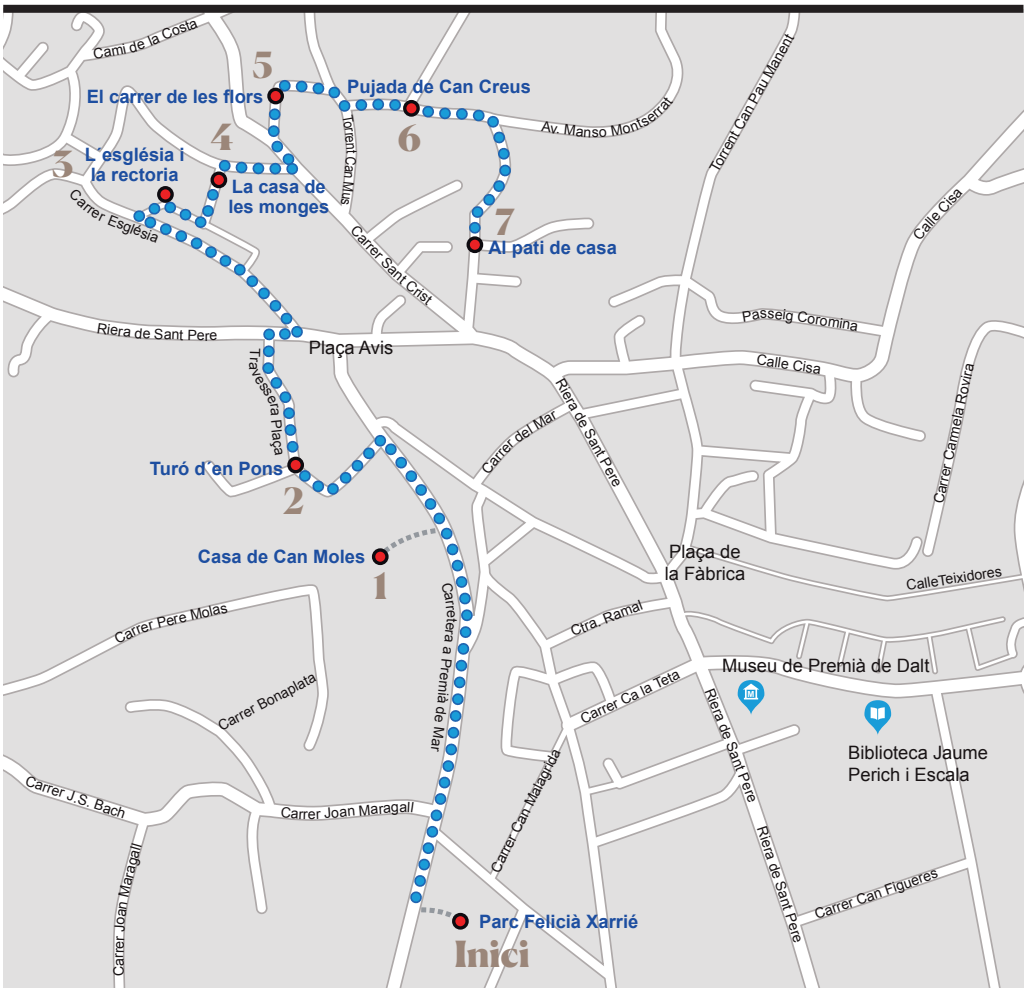

PARADA 4:
LA CASA DE LES MONGES O CASA DEL TERÇÓ

4

Aquesta casa data del s. XVIII, de fet, la seva última remodelació es va fer l'any 1740, quan unes pluges molt fortes van fer que, al carrer del Fondo, amb un gran desnivell, l'aigua baixés com un torrent i hi causés serioses destrosses. El nom de Casa del Terçó prové precisament per una part del delme, impost que s'havia de pagar a l'església amb part de les collites. Aquesta es guardava aquí i posteriorment es distribuïa. Mes endavant, va ser coneguda com la Casa de les Monges perquè era gestionada per unes monges mercedàries. La casa s'utilitzava com a escola per a nenes, era el lloc on les preparaven per al matrimoni.

1922 / 10 DE SETEMBRE

Quan érem a l'hort, entre aquelles pereres molles de pluja, ha esclatat damunt nostre el so de les campanes. Brandaven planyívolament per Fifí, morta aquesta matinada. Les noies han dit: "Aquestes campanes, quina angúnia!" algú ha proposat que anessim a comprar una corona. Plovia. Tot el cel era cobert de núvols baixos, grisos. Feia aquella plugeta fina i persistent de certs dies de novembre; aquell temps humit i melangiós que és el que escau quan s'ha mort una persona estimada.

Joana duia un vestit de color de maduixa, mitges i calçat blanc, i gavardina. Ella i Tecla s'aixoplugaven sota un mateix paraigua. Hem emprès el camí, entre les vinyes. Els ceps, immòbils, mostraven, entre els pàmpols nets i envernissats, els raïms brunyits, magnífics. Passàvem dins un paisatge dolç una terra grisa o d'un roig clar, uns verds pàl·lids que s'ajupien sota cortinatges grisos. Els garrofers s'alçaven com tendes rodones, amb les branques ran de terra. Al fons el mar era una grisor més; els boscos, sense relleu, eren esfumats, litogràfics. I aquella pluja fina, batent sobre els paraigües, sobre els pàmpols, sobre la terra, dolçament...

Parlàvem de Fifí, de la mort, d'unes amigues mortes al llindar de l'adolescència. Joana i Tecla dialogaven melangiosament, amb compassió exquisida, amb reflexions tallades pel silenci. Era una sensació estranya i suavíssima: la vida fresca, delicada acostant-se a la mort, esguardant-la amb ulls tristos i dolços, dins una onada grisa, però suau, de misteri. Sempre pel camí de les vinyes hem arribat a la casa del jardiner. És una casa molt segle XIX, amb les fines corbes d'unes palmeres davant la façana. Hi ha flors a banda i banda del camí. Hi ha camps de nards, tenderols verds d'englantines, rosers; al lluny hem vist un espai de flors ben morades.

A flor d'oblit, 1968

PARADA 5:
EL CARRER DE LES FLORS

5

Ens trobem en un dels carrers més antics del municipi. Al centre, hi veiem predominant, envoltat per cases de cos, un pou. Els pous, l'aigua en general era un bé escàs que sovint s'havia de compartir amb els veïns. A Premià de Dalt, les cases s'abastien d'aigua gràcies a les mines que hi havia a la muntanya o a les construccions d'aquests pous. En aquest carrer, concretament al número 4, hi vivia un amic del seu poble. Marià Manent es relacionava amb la gent del poble, fins i tot hi mantenia grans amistats. Per tant, aquest era un lloc que freqüentava i que, a més, li agradava per la gran quantitat de flors que hi havia. De fet, aquestes flors permeten explicar molt bé la gran admiració que el poeta sentia per la poesia oriental, molt concretament, per l'autor Li Po. Poesia que fins i tot havia traduït. Aquesta poesia parla de la relació de l'ésser amb la naturalesa, com un tot. Molt arrelada a les doctrines taoistes i confusionistes, busca l'harmonia del cosmos que és el que dona resposta a una vida plaent i endreçada, a partir de la qual es pot mantenir l'ordre natural de les coses.

ASSERENAMENT A TRENC D'ALBA (Li Po)

Els camps són freds i la pluja no dura.
A cada banda es veuen els colors de l'abril.
Els peixos voladors fan lluir l'aigua pura;
cants d'ocell regalima cada branca gentil.

Ara l'ull de les flors ja brilla d'esperança;
l'herbei mig es redreça, feixuc d'aigua lluent.
I al riu, vora els bambús, l'última boira mansa
a l'oreig s'esbarria, tot delicadament.

L'aire daurat:
Interpretacions de poesia xinesa, 1928

PETITA FESTA
(Li Po)

Prenc un flascó de vi
i entre les flors bevia.

Som tres: la lluna, jo
i l'ombra que em seguia.

No sap beure, per sort,
la lluna, bona amiga,
i a la meva ombra mai
la set no l'angunia.

Quan canto, vet ací
la lluna que s'ho mira;
quan em poso a dansar,
l'ombra em fa companyia.

Quan s'acaba el festí,
els convidats no em fugen:
vet ací una tristor
que mai no l'he tinguda.

Si me'n torno al casal,
em segueix l'ombra muda,
i una mica més lluny
m'acompanya la lluna.

L'aire daurat:
Interpretacions de poesia xinesa, 1928

EL CARRER DE LES FLORS

DIUEN:
LA MAR ÉS TRISTA

Diuen: la mar és trista. Quin trepig
fa cada onada, quan s'esberla!
I veig una mar trista, però, al mig,
tu, com una perla.

Diuen: la terra és trista. Quin trepig
fa cada fulla! Mig no gosa.
I veig la terra trista, però, al mig,
tu, com una rosa.

Dedicat a la seva esposa Josefina Segimón
L'ombra i altres poemes, 1931

PARADA 6:
PUJADA DE CAN CREUS

6

En aquesta pujada, una mica més endinsats en el carrer, hi trobem un terreny en què encara no s'ha construït i on hi havia dos ametllers. El moment de l'ametller florit, com la sakura japonesa, que ens indica el final de l'hivern s'ha de relacionar amb la gran passió i admiració que Marià Manent sentia per la cultura oriental. Per tant, aquest era un lloc de passeig, de pensament i de creació inspirada per la cultura oriental. La font d'inspiració eren, però, dos espècimens ben catalans, els ametllers. Les estones de contemplació aquí eren llargues i extenses

---

ALBADA

És trist, nit amarga, el meu somni:
no hi cremen les roses d'argent.
La mar és fosca i no sé com ni
quan eixiria del vent.

Però l'alba pura s'inclina
i et deixen vora el meu neguit,
oh blanca, olorosa Petxina!
les platges de la nit.

L'ombra i altres poemes, 1931

L'ACÀCIA PLENA DE LLUNA...

L'acàcia plena de lluna
gemega en la nit d'argent.

El setembre passa amb una
llarga tremolor de vent.

Lluu l'estelada dispersa
i se'm recull l'esperit,

oint la vaga conversa
del vent, l'acàcia i la nit.

Ai, que el meu cor ploraria
i m'és feixuc com el fang,

davant la nit, que fa via
tota vestida de blanc!

¿Si fóra l'acàcia bruna
o el cor que feia un lament?

El setembre passa amb una
llarga tremolor de vent.

Lla branca, 1918

ACÀCIA

PARADA 7:
AL PATI DE CASA

7

I aquí, en aquesta casa pairal coneguda com Cal Marianet, en aquesta casa familiar, reformada el 1829, envoltada per un jardí, que a l'època posseïa grans varietats d'arbres, el seu hort i el celler, en el qual gaudia omplint ampolles de vi de la bota vella, podem retrobar els records de les estades de Marià Manent a Premià de Dalt.

Si aquesta casa ens pogués explicar coses, segur que ens descriuria tota una vida plena de memòries, de moments bons i de moments dolents. Gràcies als escrits de Marià Manent, aquests records han quedat a Premià de Dalt. Fins i tot marcats a les parets, com és el cas de la tercera estrofa del poema La cançó àvida.

1939 / 11 D'OCTUBRE

Hem anat a Premià. L'hort de casa està molt ben conreat, perquè hi ha aigua abundosa. He vist — oh maig en plena tardor! — la blancor de la xeringuilla florida. M'encanta la pau d'aquell racó, tan lligat amb èpoques de la meva jovenesa. Ara una ombra hi plana al damunt: tot s'ha tornat amarg i difícil. La casa és llogada, i ha perdut la seva olor habitual... Tornant, ja de nit, hem mirat la silueta del cementiri entre pins, al bosc de Sant Sebastià, hem recordat els avis que hi reposen.

L'aroma d'arç: Dietari dispers (1919-1981)

CANÇÓ ÀVIDA

Pomera daurada
que rius vora meu:
no cerco la fruita,
sinó l'ombra lleu.

Fonteta perduda
al cor de la pau:
no em cal l'aigua fresca,
sinó el cant suau.

Estrella encantada
damunt de la nit:
no et vull per guiatge,
sinó per neguit.

L'ombra i altres poemes, 1931

ALTAFULLA

Amb olor d'estiu m'esperes
com un núvol oblidat,
Altafulla, amb cent palmeres
i un castell de vi daurat.

Saules tens vora la via
i moresc a l'hort tancat,
i al rec l'aigua que somnia
si no corre el vent salat.

Ai, adéu, vila menuda,
oliveres, camp de blat!
Pels camins, vora la ruda,
l'ase té un pas delicat.

I com l'ordi de les eres
el cloquer s'ha endormiscat,
Altafulla, amb cent palmeres
i un castell de vi daurat.

La ciutat del temps, 1961

TARDOR A VILADRAU

Com grans monedes d'or, d'un or prim i lleuger,
cauen les fulles dels til·lers, gronxades
en el sol de novembre. El jardí té
un fregadís d'abril de sedes oblidades.

Avui no duus oreig, tardor suau, no esbulles
les agulles dels cedres vora la pluja d'or.
Tenen com una pau joiosa aquestes fulles
morint-se, i mig sospiren: "Res no mor."

Fins al peu del grans cedres es daura l'ombradiu
d'aquest jardí tancat, reclòs com una illa.
Cada fulla, en silenci, caient tranquil·la, diu:
"La vida passa, es fon, i torna i brilla."

El cant amagadís, 1986

PROU SÉ...

Prou sé que he de dir-vos adéu,
núvol lila i de foc, neu de vidalba.
El temps de l'home és breu
i la posta es confon amb la claror de l'alba.

Però espero que un dia veuré,
renovada i més gerda, la Terra:
potser encara hi haurà, rosat, el presseguer
i encara la mel d'or adormida a la gerra.

El cant amagadís, 1986

AGRAÏMENTS:

Molt especialment a la Fina Manent, que m'ha guiat per on li agradava passejar al seu pare. També, a la Roser Manent. A totes dues, per haver-me explicat tantes coses.

A Sam Abrams, perquè, amb motiu del centenari del naixement de Marià Manent l´any 1998, va fer un primer recull de la seva obra.

OBRA

POESIA

1918 La branca
1920 La collita en la boira
1923 Poesia
1931 L'ombra i altres poemes
1956 Obra poètica
1961 La ciutat del temps

PROSA

1934 Notes sobre literatura estrangera
1948 Montseny. Zodíac d'un paisatge
1968 A flor d'oblit
1973 Poesia, llenguatge, forma: dotze poetes catalans i altres notes crítiques
1975 El vel de Maia. Dietari de la Guerra civil (1936-1939)
1981 Notícies d'art
1982 L'aroma d'arç: Dietari dispers (1919-1981)
1982 Llibres d'ara i antany
1987 Rellegint
1992 Notes de dietari, 1937-1939
1994 Vuit cartes a Palau i Fabre
1995 Dietari dispers (1918-1984)
1999 Crítica, personatges, confidències. Articles inèdits i dispersos

EN CASTELLÀ

1962 Cómo nace el poema y otros ensayos y notas
1971 Palabra y poesía y otras notas críticas

PREMIS

1968 Premi Lletra d'Or per Com un núvol lleuger
1968 Premi Crítica Serra d'Or de poesia per Com un núvol lleuger
1968 Premi Crítica Serra d'Or de prosa de no-ficció per A flor d'oblit
1974 Josep Pla per El vel de Maia
1974 Premi Crítica Serra d'Or d'assaig per Poesia, llenguatge, forma
1976 Premi Crítica Serra d'Or de biografies i memòries per El vel de Maia
1980 Premi Crítica Serra d'Or de traducció poètica per Poemes d'Emily Dickinson
1982 Premi Crítica Serra d'Or de traducció poètica per Poemes d'Archibald MacLeish
1983 Premi Crítica Serra d'Or de dietari per L'aroma d'arç, dietari dispers (1919-1981)
1985 Premi d'Honor de les Lletres Catalanes
1987 Premi Crítica Serra d'Or de traducció poètica per Vell país natal de Wang Wei
1987 Premi Cavall Verd per Vell país natal de Wang Wei

CRÈDITS

Edició:
© Ajuntament de Premià de Dalt
© Concepte de la ruta: Enric Vila i Roig

Disseny guia: MV&P Global Branding Agency

Fotografies: Josep Casas i família Manent

Introducció de cada parada: Antequem

Assessorament lingüístic: Oficina de Català de Premià de Dalt

Agraïments: Imma Gimferrer (Dir. Museu) i Grup pdepoesia de Premià de Dalt

RUTES PER DESCOBRIR PREMIÀ DE DALT

Les Rutes per descobrir Premià de Dalt creades per la Regidoria de Turisme i Promoció de la Vila de l'Ajuntament de Premià de Dalt, neixen de la necessitat d'explicar el ric patrimoni i els diferents indrets naturals de la població. Són rutes culturals guiades i gratuïtes, on descobrirem la història, enigmes, llegendes, personatges i els encants del municipi vistos des de diferents mirades i perspectives.

En l'actualitat:
Ruta 1. Passejant per la Cisa, 2018
Ruta 2. Passejant amb Marià Manent, 2019
Altres rutes en preparació

INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS: prmd.ocupació@premiadedalt.cat

AJUNTAMENT
Premià de Dalt
Turisme i Promoció
de la Vila

Visit Premià de Dalt!